

Zitting 1975-1976

13 054

Wijziging van de Wet op de ondernemingsraden (Aanvulling met bepalingen omtrent groepsondernemingsraden)

Nr. 8

De vroegere stukken zijn gedrukt in de zitting 1973-1974 en 1974-1975

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 24 september 1975

De leden van de fractie van de P.v.d.A. hebben gevraagd of wij nog nader willen ingaan op hun argumenten voor hun twijfel over de vraag of het verstandig is op dit moment en op de nu voorgestelde wijze uitvoering te geven aan het S.E.R.-advies over groepsondernemingsraden.

Wij willen aan dit verzoek gaarne voldoen.

Naar ons oordeel is het wenselijk dat zo spoedig mogelijk een wettelijke regeling van de groepsondernemingsraden tot stand komt. Door een dergelijke regeling wordt het immers mogelijk beter dan tot nu toe op ieder belangrijk besluitvormingsniveau binnen de onderneming ook een aangepast medezeggenschapsorgaan te vormen en worden bovendien aan de betrokken werknemersvertegenwoordigers de noodzakelijke rechtsbescherming en faciliteiten toegekend.

De invoering van een wettelijke regeling voor deze «drietrapsstructuur» is te meer urgent, omdat deze structuur in een aantal gevallen in de praktijk reeds bestaat. Aan het ontbreken van een wettelijke basis daarvoor zijn grote bezwaren verbonden. Wij mogen in dit verband verwijzen naar de memorie van toelichting (blz. 3), waarin deze bezwaren zijn omschreven (geen rechtsbescherming en faciliteiten; geen waarborgen dat aan de werkwijzevoorschriften wordt voldaan; gevaar voor ernstige bemoeilijking van de toepassing van de zgn. structuurwet).

Deze leden stelden dat onzekerheid omtrent de taak en het karakter van de ondernemingsraad ook van invloed is op de vraag op welke wijze groepsondernemingsraden moeten worden gestructureerd. Wij zijn het hier op zichzelf wel mee eens, maar willen gaarne nogmaals benadrukken dat dit wetsontwerp uitgaat van de bestaande wettelijke omschrijving van taak en samenstelling van de ondernemingsraad. Omtrent eventuele veranderingen daarin zal nog een afzonderlijk wetsontwerp worden ingediend. Mocht dit leiden tot een gewijzigde taakomschrijving en samenstelling van de ondernemingsraad dan zal dat ook doorwerken op de groeps- en centrale ondernemingsraden.

Desgewenst kan bij die gelegenheid ook de wijze van verkiezing van de groeps- en centrale ondernemingsraden weer aan de orde worden gesteld, al is het naar ons oordeel geenszins vanzelfsprekend dat een eventuele wijziging in taak en samenstelling van de ondernemingsraad ook tot een andere methode van verkiezing van de werknemersvertegenwoordigers in groeps- en centrale ondernemingsraden moet leiden. Wij hebben er begrip voor dat

deze leden er moeite mee hebben, gezien de aankondiging van nadere voorstellen over bevoegdheden en structuur van de ondernemingsraad, dat dit wetsontwerp nog binnen het kader van de huidige wet blijft. Wij willen de moeilijkheden die gepaard gaan met de vrij snelle opeenvolging van deze wetsontwerpen ook niet wegredeneren, maar wij willen bij deze leden toch erop aandringen hun medewerking te verlenen aan een spoedige totstandkoming van deze wet, om de hierboven vermelde bezwaren tegen het ontbreken van een wettelijke regeling met betrekking tot groepsondernemingsraden zo snel mogelijk te ondervangen.

Deze zelfde leden hebben hun teleurstelling tot uitdrukking gebracht over het handhaven van onze voorkeur voor getrapte verkiezing van de centrale ondernemingsraad en de groepsondernemingsraad. Naar hun oordeel ontbreekt daardoor een rechtstreekse band tussen de leden van de 'hogere' ondernemingsraad en de kiezers en kunnen de personeelsleden van het concern of het concern-onderdeel daardoor ook niet hun personeelsvertegenwoordiging als zodanig ter verantwoording roepen, hetgeen deze leden noodzakelijk achten zodra men de ondernemingsraad vooral als personeelsvertegenwoordiging en niet als verzameling individuen wil laten functioneren.

Deze overwegingen hebben ons er niet van kunnen overtuigen dat rechtstreekse verkiezingen de voorkeur verdienen boven het bestaande systeem van getrapte verkiezingen. Nog afgezien van de vraag of de «hogere» ondernemingsraden uitsluitend door de kiezers ter verantwoording geroepen kunnen worden indien deze rechtstreeks verkozen zijn, maakt de wijze van verkiezing naar ons oordeel in de praktijk voor de communicatie met en de verantwoording tegenover de achterban weinig verschil. Het systeem van getrapte verkiezingen biedt echter grote voordelen, zoals uiteengezet in de memorie van antwoord (blz. 2), met name uit een oogpunt van coördinatie van de medezeggenschapsuitoefening op de verschillende niveaus. In dit verband herinneren wij er aan dat ook de S.E.R. geadviseerd heeft tot een vorm van getrapte verkiezing.

Als argument tegen getrapte verkiezingen hebben deze leden nog aangevoerd dat daardoor de communicatielijnen tussen centrale ondernemingsraad en kiezers afhankelijk worden van het bestaan van tussenliggende organen, terwijl door de veelvuldige structuurveranderingen in concerns deze tussenliggende organen vaak niet of niet goed kunnen functioneren.

Niet ontkend kan worden dat bij het bestaan van drietrapsstructuren de groepsondernemingsraden een belangrijke functie vervullen bij de communicatie tussen de centrale ondernemingsraad en de basis, hetgeen bij herstructureringen tot bemoeilijking van de communicatie kan leiden. Het is echter niet zo dat de communicatie tussen de centrale ondernemingsraad en de ondernemingsraden en/of de betrokken werknemers bij uitsluiting via de groepsondernemingsra(a)d(en) moet lopen. Ook in een systeem van getrapte verkiezingen blijft rechtstreekse communicatie met de centrale ondernemingsraad natuurlijk mogelijk.

Deze leden hebben voorts nog nader hun bezwaar toegelicht tegen het feit dat volgens het wetsontwerp de ondernemer invloed heeft op de totstandkoming van groepsondernemingsraden. Volgens deze leden zou het uitsluitend op de weg van de personeelsvertegenwoordigingen liggen om te beoordelen of instelling van een groepsondernemingsraad nuttig is of niet.

Wij onderschrijven dit oordeel niet. De vraag of tot instelling van een groepsondernemingsraad overgegaan moet worden kan niet uitsluitend ter beoordeling staan van de personeelsvertegenwoordigingen. Uiteraard moeten deze daar wel een zeer belangrijke stem in hebben, maar ook de ondernemer is daarbij betrokken, omdat de structurering van de medezeggenschap van invloed is op het functioneren van de onderneming. Er bestaat dan ook ons inziens geen reden om aan de ondernemer het recht te ontnemen ook zijnerzijds het initiatief te nemen tot de instelling van een groepsondernemingsraad. Een dergelijk ondernemersinitiatief kan heel goed bevorderlijk zijn voor de medezeggenschap van de werknemers van de betrok-

ken ondernemingen. Indien er overigens ondernemingsraden zijn die daar anders over denken, kunnen zij tegen de instelling van de groepsondernemingsraad bezwaar maken bij de bedrijfscommissie. Hierdoor is – zoals reeds in de memorie van antwoord gesteld – naar ons oordeel voldoende gewaarborgd dat de ondernemer deze bevoegdheid niet misbruikt.

Deze leden hebben tot slot nog onze argumentatie bestreden dat uitsluiting van de voorzitters der «lagere» ondernemingsraden bij de verkiezing van personeelsvertegenwoordigers in de «hogere» organen een aantasting zou betekenen van de bestaande structuur van de ondernemingsraden. Zij wezen erop dat ook in dat geval het voorzitterschap in handen blijft van de bestuurders. Verder zouden de verschillende voorzitters gezamenlijk een vrij grote invloed verkrijgen op de samenstelling van de «hogere» organen. Het betoog van deze leden op dit punt heeft ons ertoe geleid bij nota van wijziging te bepalen dat de voorzitters zich onthouden van deelneming aan de verkiezing van de gekozen leden van de «hogere» ondernemingsraad. Inderdaad is een dergelijke regeling niet wezenlijk in strijd met de bestaande structuur van de ondernemingsraad.

De leden van de V.V.D.-fractie hebben gevraagd, op welke wijze uitvoering kan worden gegeven aan artikel 34, derde lid, inhoudende dat het reglement voorzieningen moet bevatten dat de verschillende groepen werknemers zoveel mogelijk in de centrale ondernemingsraad vertegenwoordigd zijn, nu er sprake is van getrapte verkiezingen. Voorts zouden zij gaarne toegelicht willen zien welke normen daarbij in acht genomen moeten worden.

Deze laatste vraag kan niet in het algemeen beantwoord worden. Iedere centrale ondernemingsraad zal bij het vaststellen van zijn reglement in concreto gestalte moeten geven aan de algemene norm van artikel 34, derde lid. Daarbij zal rekening moeten worden gehouden met getalsverhoudingen van verschillende groepen. Maar ook zal erop gelet moeten worden dat door de getrapte wijze van verkiezing niet belangrijke minderheidsgroepen buiten de centrale ondernemingsraad worden gehouden. Door het goedkeuringsrecht van de bedrijfscommissie ten aanzien van het reglement van de centrale ondernemingsraad, alsmede de mogelijkheid om van een besluit van de bedrijfscommissie tot het al dan niet goedkeuren van het reglement in beroep te komen bij de Minister van Sociale Zaken, is gewaarborgd dat met de norm van artikel 34, derde lid, voldoende rekening wordt gehouden. Ook op de vraag naar de wijze, waarop een en ander in het reglement van de centrale ondernemingsraad geregeld moet worden, valt geen algemeen antwoord te geven. Dit hangt namelijk sterk af van de voorzieningen die op dit punt in de reglementen van de ondernemingsraden en de groepsondernemingsraden zijn getroffen.

De Minister van Sociale Zaken,
J. Boersma

De Minister van Justitie,
A.A.M. van Agt

De Minister van Economische Zaken,
R.F.M. Lubbers